

BLÅVAND NATURCENTER

Kvalitetsturisme ved Blåvandshuk

Blåvandshuk, Danmarks vestligste punkt, er kendt for sit karakteristiske fyrtårn, det fantastiske fugletræk, de spændende klit- og hedelandskaber og de mange turister. Her ligger et naturcenter med en naturskole, en fuglestation og en udstilling om natur og landskaber i området. Desuden en udstilling om havvindmølleparkerne på Horns rev.

Som tingene er i øjeblikket mangler der imidlertid en sammenhæng i funktionerne og formidlingen, og med dette ideoplæg lægges der op til muligheder for at give de besøgende en helhedsoplevelse af dette enestående sted samt udnytte det enorme potentiale, de uhyre mange besøgende på dette sted repræsenterer. De besøgende skal have en kvalitetsoplevelse, hvor de føler sig som en del af naturen og kulturen.

Historien – kort

På grund af Horns Revs farlige natur i forbindelse med skibsfarten langs den jyske vestkyst blev det første fyr etableret ved Blåvandshuk i 1888, men allerede i år 1900 blev det nuværende bygget. **Fyret** har tidligere været døgnbemandet, men er nu automatiseret, og inden mange år bliver det helt overflødig i forhold til skibstrafikken. Blåvand Radio, som allerede er blevet historie, havde tidligere til huse ved fyret.

Blåvand **Fuglestation** blev oprettet i 1963 af Dansk Ornitologisk Forening (DOF), og havde til at begynde med til huse i et gammelt petroleumshus. I 1967 flyttede fuglestationen over i en af de gamle fyrassistentbygninger 500 m øst for fyret. Arbejdet med optælling og ringmærkning af fugle er foregået på frivillig basis, og foreningens medlemmer har lagt i 10.000-vis af timer i arbejdet. Fuglestationen ligger således inde med et materiale om trækfugle, som er et af de største i Verden.

I 1987 renoverede Ribe Amt fyrassistentboligerne, og **naturskolen** blev en realitet. Fra 1991 blev en naturvejleder ansat til at guide besøgende skoler og turister i hele området. Naturvejlederen guider årligt omkring 3000 mennesker. Samtidig med renoveringen og etableringen af naturskolen åbnedes en lille udstilling om naturen i Blåvandshukområdet. I dag bruges naturcentret til en række aktiviteter arrangeret af NaturKulturVarde.

Idéen med at modernisere Blåvand Naturcenter, er at give ”den almindelige turist”, besøgende faglige grupper, skoler, institutioner mv. optimale muligheder for at få oplevelser med og viden om den helt unikke natur- og kulturhistorie, som kendetegner området omkring Danmarks vestligste punkt.

Et væsentligt element i den fremtidige formidling ved Blåvandshuk kan oplagt være en trækfugleudstilling, da en sådan endnu ikke findes i Danmark. Et andet element i en udstilling kan være at skabe et levende formidlingsareal, hvor gæsterne får mulighed for at se, røre og opleve dyr og planter helt tæt på.

Det burde i høj grad være muligt med de meget store besøgstal og den beliggenhed, som Blåvandshuk har som ”endestation” for de mange turister, der hvert år besøger området.

Faciliteterne skal gerne ombygges og udbygges.

Blåvand er internationalt kendt som et rigtigt godt træksted for fugle, og området tiltrækker ud over 'normale' turister også mange som kommer for at kigge på fugletræk og fugle på andre lokaliteter i nærområdet og hele Vestjylland (inkl. Vadehavet).

Udstillingen skal fortælle hvorfor fuglene trækker, hvordan de finder vej, hvor de trækker hen og deres enorme antal. Det skal illustreres hvor vigtigt Vadehavet er for trækfuglene, der efter opholdet her ofte flyver strækninger på 3-4000 km uden mellemlandinger. Der fortælles om trækfuglene, som passerer Blåvand, bl.a. sangfuglenes fantastiske træk fra det nordlige Skandinavien og til Ækvator, ligesom det skal være muligt via computer at få aktuelle oplysninger om trækfugle og andre fugle i området. Det skal være en meget aktiv og up to date udstilling med AV udstyr, hvor ny viden hurtigt kan opdateres i det udstillede materiale. Dette gør også udstillingen mere levende end "bare" en plancheudstilling.

Derudover vil det være oplagt, at fortælle om ringmærkningen af fugle, som blev opfundet af den danske lektor Hans Christian Cornelius Mortensen i 1899. Siden 1950'erne er der ringmærket mere end 100.000 fugle ved Blåvand. Resultater fra fugleringmærkningen i DK og især Blåvand kan fremvises. Der skal også være mulighed for at følge eventuelle fugle mærket med satellitsender.

Via radar til en skærm i udstillingen skal gæsten kunne følge det aktuelle fugletræk over området.

Blåvand er også en populær destination grundet den smukke natur, stranden og de aktiviteter der er knyttet hertil. Et formidlingsareal, hvor gæsterne får mulighed for at se, røre og opleve dyr og planter helt tæt på, vil være en spændende tilføjelse til den levende formidling, og et godt udgangspunkt for de guidede ture i området. Saltvandsakvarier, føle/røre bassiner og stereolupper/mikroskoper skal åbne op for det mikroskopiske liv (dyre og planteplankton) man normalt ikke ser, og vil give de besøgende en bedre forståelse for hvorfor området tiltrækker så mange fugle hertil.

Guidning

De besøgende, turister såvel som skoler og andre besøgende, skal have en god og enestående oplevelse ved et dynamisk naturcenter, som kan byde på mængder af events og indsigt i naturen og kulturen i hele området.

Dette kan ske ved ture på stranden, klit- og klithedeture, bunkersture, ture til Langli og Skallingen, natravneture, svampeture, kryddersnapseture, fangst af natsværmere og meget mere. Derudover skal fremvisning af ringmærkning af fugle og fugletræk være væsentlige elementer i formidlingen.

NaturKulturVarde's formidlingstilbud vil kunne udvides, ligesom samarbejde med ringmærkere og observatører fra Dansk Ornitologisk Forening, styrkes bl.a. ved deltagelse i fremvisningen af fugle.

For at gøre formidlingen af ringmærkning mere spændende er det målet at få helgolandsruser i fyrhaven. Her har de besøgende selv mulighed for at opleve fuglene blive indfanget og derefter se ringmærkningen blive foretaget og overvære hvordan forskellige biometriske mål bliver taget såsom mål, vægt, fedtscorening m.v.

Rammerne

Det mere end 100 år gamle fyr udgør et vartegn for området, og besøges hvert år af titusindvis af mennesker. I forbindelse med fyrtårnet ligger fyrmesterboligen, hvor der er indrettet turistkontor med billetsalg til fyret. I tilknytning til turistkontoret er en udstilling om de to havvindmølleparker på Horns rev lavet af Varde museum i samarbejde med Energinet Danmark.

Lidt øst herfor ligger de gamle fyrassistentboliger. I hovedbygningen, som er to spejlvendte lejligheder, er en fuglestation og en naturskole. De tidligere udhuse og garager rummer en mindre naturudstilling og to offentlige toiletter.

Fuglestationen, som ligger i den vestvendte lejlighed er siden 1963 drevet af DOF. Her bor periodevist observatører og ringmærkere, som arbejder med trækfugleundersøgelserne.

I den østvendte lejlighed finder vi naturskolen, som blev indrettet i 1987. Faciliteterne er her et vinkelrum indrettet til klasseværelse. Pladsen er trang og ofte er det småt med pladsen, når besøgende skoler, institutioner og deltagere på offentlige ture skal introduceres inden vi begiver os ud i området.

Udstillingen i de gamle udhuse blev åbnet i 1988. Den er åben fra påske til 1. november. Det er en plancheudstilling, som fortæller om naturen og fugletrækket ved Blåvandshuk. Udstillingen trænger til fornyelse, ny viden er kommet til, og en ny levende udstilling vil komme til sin ret.

Toiletforholdene omkring Blåvandshuk er langt fra tilstrækkelige. Det eneste sted der forefindes toiletter er i forbindelse med naturcentrets udstilling. Derved skal alle besøgende som skal på toilettet gå fra fyret og ned til toiletterne. Desuden er der kun 2 toiletter, og op til 15 personer står i kø for at komme på toilettet. Af samme grund bliver der meget ofte besørget mange andre steder især, mellem fyrretræerne, som står til højre umiddelbart inden stien op til fyrboligen, og i klitterne, men også i naturcentrets have og P-plads bliver der jævnligt fundet efterladenskaber.

Der er brug for mere plads og nyere faciliteter ved Naturcenteret. En tilbygning eller ombygning af centeret vil kunne løse dette behov. En tilbygning kunne bygges i den østlige del af naturcentret, således at hovedbygning og garagebygning bliver forbundet og naturcentret bliver trelænget i stedet for som nu med to adskilte bygninger. En sådan tilbygning skal selvfølgelig holdes i samme stil som de nuværende bygninger, og gøre naturcentret til en sammenhængende enhed. Med etableringen af et nyt og mere tidssvarende naturcenter vil det være naturligt at få opgraderet og moderniseret naturskolen med bl.a. moderne audiovisuelle redskaber og computerudstyr. Derved bliver der også mulighed for at benytte naturskolen til møder, spændende foredrag m.v.